

SCIENTIFIC LETTERS
OF ACADEMIC SOCIETY OF MICHAL BALUDANSKY

ISSN 1338-9432

7 $\frac{5}{2019}$

SCIENTIFIC LETTERS
OF ACADEMIC SOCIETY
OF MICHAL BALUDANSKY

ISSN 1338-9432

EDITORIAL OFFICE:

**Academic Society
of Michal Baludansky**,
Humenská 16,
040 11 Košice, Slovakia,
tel.: + 421 (0)903 275 823
e-mail: asmiba@asmiba.sk

EDITOR IN CHIEF:

▲ Ing. **Lenka DUBOVICKÁ**, PhD.,
Vice-president of Academic Society
of Michal Baludansky, Slovakia,
University of Central Europe of Skalica,
Slovakia

DEPUTY EDITORS IN CHIEF:

▲ Ing. **Peter TULEJA**, PhD.,
Technical University of Košice,
Slovakia
▲ Ing. **Michal VARCHOLA Jr.**, PhD.,
Technical University of Košice,
Slovakia

EDITORIAL ADVISORY BOARD:

▲ Dr.h.c.mult. prof. Ing. **Miroslav
BADIDA**, PhD., Technical University of
Košice, Slovakia
▲ Dr.h.c. prof. Dr. **Yuriy BOSHITSKIY**,
PhD., Kyiv University of Law of the
National Academy Sciences of Ukraine,
Ukraine
▲ D.r.h.c. associate prof. **Badri
GECHBAIA**, DrSc., Batumi Shota
Rustaveli State University, Georgia
▲ D.r.h.c. prof. **Ketevan GOLETIANI**,
DrSc., Batumi Navigation Teaching
University, Georgia
▲ prof. **Oleksandr NESTEROV**, DrSc.,
Ural Federal University of Ekaterinburg,
Russia
▲ prof. **Olha RUDENKO**, DrSc.,
Chernihiv National University of
Technology, Ukraine
▲ prof. Dr. **Oleg SINEOKIJ**, DrSc.,
Zaporizhzhya National University,
Ukraine
▲ Dr.h.c. Ing. **Heidy SCHWARCZOVÁ**,
PhD., University of Central Europe of
Skalica, Slovakia
▲ Academician of RAES **Vasil
SIMCHERA**, DrSc., Russian Academy
Economics Sciences, Russia
▲ Dr.h.c. prof.h.c. Ing. **Michal
VARCHOLA**, PhD., President of
Academic Society of Michal Baludansky,
Slovakia
▲ prof. **Tomasz WOŁOWIEC**, PhD.,
University of Information Technology and
Management in Rzeszow, Poland
▲ prof. **Nataliia ZAMKOVA**, DrSc.,
Vinnitsia Institute of Trade and Economics
of Kiev National University of Trade and
Economics, Ukraine

TO OUR READERS

Dear Reader,

This Journal, «Scientific Letters of Academic Society of Michal Baludansky» has been conceived by the founders of Academic Society of Michal Baludansky as a printed platform for exchanging knowledge between university scholars and experts from different countries who take a been interest and activities of the outstanding scientist, educator and statesman Michal Baludansky.

The journal s published six times a year. The fourth issue of year 2018 is devoted to the Vinnitsia Institute of Trade and Economics of Kiev National University of Trade and Economics.

Шановний читателю,

пропонований журнал «Scientific Letters of Academic Society of Michal Baludansky» задуманий засновниками Академічного співтовариства Михайла Балудянського як друкування видання з обміну знань між вченими і фахівцями університетів різних країн, що мають безпосереднє відношення до життя і діяльності видатного вченого, педагога і державного діяча Михайла Балудянського.

Журнал виходить шість разів на рік. У четвертий номер 2018 включені наукові роботи викладачів Вінницького торговельно-економічного інституту Київського національного торговельно-економічного університету.

*Lenka Dubovicka,
editor*

397 11

ЗМІСТ

- 6 **Авраменко Наталя**
СТВОРЕННЯ ПОЗИТИВНОЇ МОТИВАЦІЇ ІНОЗЕМНИХ СТУДЕНТІВ МЕДИЧНИХ ЗВО
ДО ОВОЛОДІННЯ ПРОФЕСІЙНОЮ ТЕРМІНОЛОГІЄЮ В КРОС КУЛЬТУРНОМУ ОСВІТНЬОМУ
СЕРЕДОВИЩІ
- 10 **Білоус Ірина Грушко Жанна**
СПІВРОБІТНИЦТВО ТА ОБ'ЄДНАННЯ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД: УКРАЇНЬСКА ПРАКТИКА
- 14 **Бондар Наталія, Швець Галина**
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОБЛЕМНОГО І ТВОРЧОГО ПІДХОДУ ДО НАВЧАЛЬНИХ ЗАВДАНЬ
ФАХІВЦІВ СФЕРИ ТУРИЗМУ ШЛЯХОМ ВИКОРИСТАННЯ ВЕБ-КВЕСТІВ (НА ПРИКЛАДІ
ГУМАНІТАРНИХ ДИСЦИПЛІН)
- 19 **Демченко Оксана**
АНАЛІЗ ДІЯЛЬНОСТІ ДЕРЖАВНОГО БАНКУ
- 24 **Гладь Світлана, Ковалевська Тетяна**
АДЕКВАТНИЙ ПЕРЕКЛАД ТЕРМІНОЛОГІЇ: ВИМОГИ, НАВИКИ, КОМПЕТЕНЦІЇ
- 30 **Гирич Сергій**
ОСОБЛИВОСТІ ЕКСПОРТУ ПРОДОВОЛЬЧИХ ТОВАРІВ В КРАЇНИ ЄС
- 34 **Головчук Юлія, Стадник Валентина**
ПАРТНЕРСЬКІ ВІДНОСИНИ В РОЗВИТКУ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА
- 40 **Гулівата Інна, Новицький Руслан**
ВПРОВАДЖЕННЯ ЗМІШАНОГО НАВЧАННЯ У ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ УКРАЇНИ
- 43 **Ільчишина Вікторія, Рогаль Ірина**
ЗАСТОСУВАННЯ СУЧАСНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ДЛЯ РОЗВИТКУ ТЕХНІКИ В СПОРТИВНИХ ІГРАХ
У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ
- 46 **Кізюк Алла**
ОСНОВНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ТУРИСТИЧНИХ ПОСЛУГ І ТУРОПЕРЕЙТИНГУ
ТА ВПРОВАДЖЕННЯ СВІТОВОГО ДОСВІДУ УПРАВЛІННЯ ТУРИСТИЧНОЮ ГАЛУЗЗЮ
В УКРАЇНІ
- 51 **Копняк Катерина, Остапенко Тетяна**
ВИКОРИСТАННЯ СУЧАСНИХ СИСТЕМ АВТОМАТИЗОВАНОГО ПРОЕКТУВАННЯ
В АРХІТЕКТУРІ ТА БУДІВНИЦТВІ
- 54 **Ковальова Світлана**
КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ СИНЕРГЕТИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ ІННОВАТИКИ ВИЩОЇ ШКОЛИ
- 58 **Кудирко Олена**
УПРАВЛІННЯ ТОВАРНИМИ ЗАПАСАМИ ПІДПРИЄМСТВ ТОРГІВЛІ
- 62 **Ліщинська Людмила, Добровольська Наталія**
УПРАВЛІНСЬКА ІНФОРМАЦІЙНА СИСТЕМА БУДІВЕЛЬНОГО ПІДПРИЄМСТВА
- 65 **Маршук Ліна**
ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ ВИДАТКІВ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ
ТА ШЛЯХИ ЇХ ВИРІШЕННЯ
- 69 **Мацера Ольга, Ткачук Тетяна**
ВТОРИННА ЛІНГВІСТИЧНА ОСОБИСТІСТЬ ПЕРЕКЛАДАЧА ЯК ЗАПОРУКА УСПІШНОГО
МІЖКУЛЬТУРНОГО ПОСЕРЕДНИЦТВА
- 72 **Нечипоренко Виолетта**
ЛІНГВОСТИЛИСТИЧЕСКИЕ ОСОБЕННОСТИ ТЕКСТОВ АНГЛОЯЗЫЧНОЙ СОЦИАЛЬНОЙ
РЕКЛАМЫ
- 77 **Осіпова Лариса**
РЕФОРМУВАННЯ ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СОЦІАЛЬНОЇ СФЕРИ: ПРОБЛЕМИ
ТА ПЕРСПЕКТИВИ
- 81 **Palašáková Dominika**
PROGRESSIVE DEVELOPMENT IN THE FIELD OF MACHINE TOOLS
- 85 **Покин'череда Віталій**
ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ АУДИТУ ДЕРЖАВНОГО БОРГУ
- 89 **Прутська Олена**
СТАНОВЛЕННЯ СИСТЕМИ ФІНАНСОВОГО МОНІТОРИНГУ В УКРАЇНІ
- 94 **Сегеда Сергій**
ТЕНДЕНЦІЇ ЕКСПОРТУ АГРОПРОДУКТІВ В УКРАЇНІ

Прутська Олена

СТАНОВЛЕННЯ СИСТЕМИ ФІНАНСОВОГО МОНІТОРИНГУ В УКРАЇНІ

Анотація

В статті обґрунтовується необхідність побудови системи боротьби із відмиванням брудних грошей в Україні, важливою складовою якої є фінансовий моніторинг. Розглянуто сутність та засоби легалізації доходів, отриманих злочинним шляхом. Розкрито поняття та структуру системи фінансового моніторингу в Україні, визначено два рівні фінансового моніторингу: первинний та державний. Охарактеризовано сучасний стан діяльності та стратегічні напрями роботи Державної служби фінансового моніторингу України (Держфінмоніторингу) як спеціально уповноваженого органу виконавчої влади з питань фінансового моніторингу. Розкрито основні напрями міжнародної співпраці Держфінмоніторингу, зокрема з Європейським Союзом. Зроблено висновок, що подальший розвиток системи фінансового моніторингу в Україні має відбуватися в напрямі встановлення жорсткого соціального контролю і тиску громадянського суспільства.

Ключові слова: фінансовий моніторинг, легалізація доходів, первинний фінансовий моніторинг, банківська система, законодавче регулювання

Prutska Olena

DEVELOPMENT OF THE FINANCIAL MONITORING SYSTEM IN UKRAINE

Annotation

The article substantiates the necessity of building a system of combating money laundering in Ukraine, an important component of which is financial monitoring. The essence and means of legalization of the proceeds from crime are considered. The concept and structure of the financial monitoring system in Ukraine are revealed. Two levels of financial monitoring are defined: primary and state. The current state of activity and strategic directions of work of the State Financial Monitoring Service of Ukraine (SCFM) are described. The main directions of international cooperation of the SCFM, in particular with the European Union, are revealed. It is concluded that further development of the system of financial monitoring in Ukraine should take place in the direction of establishing rigid social control and pressure of civil society.

Keywords: financial monitoring, legalization of incomes, primary financial monitoring, banking system, legislative regulation

Постановка проблеми

На рубежі ХХ – ХХІ ст. відмивання «брудних» грошей стало невід'ємною складовою незаконної діяльності окремих суб'єктів економіки. Згідно з даними дослідження Financial Secrecy Index – 2018, загальносвітовий обсяг незаконних транскордонних фінансових потоків оцінюється в діапазоні \$1-1,6 трлн. США на рік (2018 р.). За підрахунками МВФ, сукупний розмір відмивання доходів складає від 2 до 5 % світового валового продукту. При цьому основними каналами, через які злочинні доходи проникають в економіку, є саме фінансові установи, насамперед банки. Саме через них проводиться понад 90% усіх фінансових трансакцій. Зокрема, один з найбільших банків Швеції, Swedbank, був роками задіяний у схемі масштабного, системного відмивання грошей. Кошти в еквіваленті \$5,8 млрд були перераховані через підозрілі рахунки в Swedbank у державах Балтії.

У розвинутих країнах боротьба з відмиванням грошей виділена як окремий напрямок діяльності в рамках загальної концепції заходів щодо протидії міжнародній організованій злочинності. Для України побудова ефективної системи боротьби із відмиванням «брудних грошей» залишається актуальною вже багато років. У «Стратегії розвитку системи запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, та фінансуванню тероризму на період до 2015 року», що затверджена Кабінетом Міністрів України в березні 2011р., відмивання доходів, одержаних злочинним шляхом, визнано системною загрозою для фінансових ринків і національної економіки України в цілому.

Аналіз останніх досліджень і публікацій

Дослідженню фінансового моніторингу як головного інструменту у сфері боротьби із відмивання активів, отриманих незаконним шляхом, присвячені праці учених і практиків А.В.Базилука, О.І.Барановського, С.Г.Гуржія, О.О.Глушенко, В.М.Кірсанова, О.М. Колодізева, Д.А.Леонова, І.В. Плєсун, В.М.Поповича, М.М.Прошуніна, О.В.Турчинова, С.М.Ярового та інших.

Окремі питання організації національної системи фінансового моніторингу досліджували у своїх працях такі науковці як: О.М. Бережний, С.А. Буткевич, В.І. Грушко, С.О. Дмитров, І.І. Д'яконова, А.В. Єжов, С.В. Коваленко, О.С. Користін, О.В. Кузьменко, С.В. Леонов, Т.А. Медвідь, Н.В. Синогіна, О.О. Куришко та інші. Однак трансформації вітчизняної системи фінансового моніторингу не завжди відповідали міжнародним вимогам та стандартам, що призводило до зарахування України до «чорного» та «сірого» списків країн, які не достатньо співпрацюють у сфері боротьби з відмиванням доходів, отриманих злочинним шляхом. Таким чином, аналіз та адаптація передового досвіду організації системи фінансового моніторингу, особливо в країнах Європейського союзу, є першочерговим завданням.

Мета статті визначити основні закономірності та першочергові завдання становлення та удосконалення системи фінансового моніторингу в Україні

Виклад основного матеріалу

Одним з проявів світової фінансової інтеграції є бурхливий розвиток безготівкового обігу коштів. Відтак величезні тіньові прибутки готівкою, аби позбутися підозр щодо їх джерел, повинні бути інтегровані в легальну фінансову систему. Момент позбавлення готівкової маси є невід'ємною частиною процесу відмивання грошей. Більшість дослідників зазначають, що відмивання грошей є досить складним процесом, в результаті якого доходи, отримані злочинним шляхом, проводяться через фінансову систему з метою приховання їхнього нелегального походження і надання їм виду законно отриманих. Типовий механізм відмивання злочинних коштів включає послідовність етапів реалізації певних дій (процедур) (табл.1)

Таблиця 1 – Послідовність етапів відмивання «брудних» грошей

Етап 1	Етап 2	Етап 3	Етап 4
Акумуляція «брудних» коштів	Початкове спрямування коштів	Переміщення коштів та зміна форми вартості	Остаточне надання коштам легальності

Консолідовані «брудні» гроші через банки та інші фінансові установи потрапляють до каналів фінансової системи. Колодізев О.М., Плєскун І.В. достатньо детально розкрили зміст основних форм легалізації «брудних» грошей [2, с.27-28], що узагальнено нами в табл.2.

Таблиця 2 – Основні форми і послідовність легалізації «брудних» грошей*

Основні форми і послідовність легалізації «брудних» грошей		
<i>Розміщення</i> - це фізичне розміщення наявних коштів у фінансові інструменти, а також розміщення коштів, територіально віддалене від місць їхнього походження.	<i>Шарування</i> - відокремлення незаконних доходів від їхніх джерел шляхом створення складного ланцюга фінансових операцій, спрямованих на маскування аудиторського сліду цих доходів.	<i>Інтеграція</i> - надання видимості легальності злочинно отриманим фінансовим коштам. На цій фазі гроші знаходять легальне джерело походження та інвестуються в легальну економіку.

*Укладено автором на основі [2, с.28]

Колодізев О.М., Плєскун І.В. в своїх дослідженнях наголошують, що «надзвичайно складно виявити фінансові операції з ознаками відмивання завдяки використанню численних договорів прикриття та гранично малого строку діяльності підставних фірм» [2, с.28]. В результаті процедур розміщення і шарування відбувається інтеграція «брудних» грошей до легальної економіки. Основні методи такої інтеграції узагальнено в табл.3.

Таблиця 3 - Систематизація основних методів інтеграції «брудних» коштів*

Основні методи інтеграції «брудних» грошей	Придбання нерухомості
	Використання послуг банків або їх структурних одиничних рахунків іноземної або спільної фірми з метою маніпулювання грошми у вигляді надання позичок, проведення платежів за фальшивими угодами або за фіктивні послуги, виплата заробітної плати або комісійних окремим особам або компаніям
	Внесення готівки на рахунок з метою надання грошам вигляду доходів від продажу
	Декларування грошей під виглядом виграшу в казино чи через лотерею
	Послуги підставних компаній
	Придбання підприємств, які є збитковими

*Укладено автором на основі [2, с.28]

За прикладом провідних країн світу, зокрема країн Європейського союзу, Україна прагне створити сучасну й ефективну систему запобігання легалізації грошей, набутих злочинним шляхом. Основою законодавчої бази у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення є:

- Закон України "Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення";
- Закон України "Про банки і банківську діяльність";
- Кримінальний кодекс України;
- Кодекс України про адміністративні правопорушення.

Важливою складовою такої системи є фінансовий моніторинг - сукупність заходів, які здійснюються суб'єктами фінансового моніторингу у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансуванню тероризму, що включають проведення державного фінансового моніторингу та первинного фінансового моніторингу.

Сам термін «Фінансовий моніторинг» або «Фінансова розвідка» походить від англ. *financial intelligence*. Це поняття схоже з поняттям фінансового контролю, а також безпосередньо пов'язане з обов'язковими процедурами внутрішнього контролю в частині проведення фінансових операцій.

Таким чином, можна виділити два рівня фінансового моніторингу. Суб'єктами первинного фінансового моніторингу є різноманітні фінансові установи та суб'єкти підприємницької діяльності: банки, страхові

компанії, кредитні спілки, ломбарди та інші фінансові установи, товарні, фондові біржі, компанії з управління активами; професійні учасники ринку цінних паперів. Суб'єктами державного фінансового моніторингу є Державна служба фінансового моніторингу України, Національний банк України, міністерство фінансів України, а також інші міністерства та відомства. Фактично в Україні створена система, при якій контроль здійснює спеціальний державний орган – служба фінансового моніторингу, а обов'язки фіксувати дані і передавати в цю службу покладаються на фінансові установи країни, в першу чергу – банки.

Отже, Державний комітет фінансового моніторингу України (Держфінмоніторинг України) посідає центральне місце у національній системі протидії відмиванню коштів та фінансуванню тероризму. Подібні організації діють у понад 100 країнах світу і мають загальноприйняту назву - підрозділ фінансової розвідки (ПФР) - Financial Intelligence Units (FIU). Згідно з міжнародними стандартами, Держфінмоніторинг України не є фінансовим чи контролюючим органом, він функціонує у взаємодії з фінансовим сектором та правоохоронними органами. Мета Держфінмоніторингу України - виконання координуючої ролі у сфері реалізації державної політики щодо протидії відмиванню "брудних" коштів та фінансуванню тероризму. Державною службою фінансового моніторингу України як підрозділом фінансової розвідки України вживаються посилені заходи практичного характеру щодо протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення.

Слід зазначити, що можливі негативні наслідки для суб'єктів підприємницької діяльності можуть наставати лише у тому разі, якщо Держфінмоніторинг збере саме таку інформацію, виходячи з якої можна буде вважати, що дана фінансова операція або сукупність пов'язаних між собою фінансових операцій можуть бути пов'язані з легалізацією (відмиванням) доходів, одержаних злочинним шляхом або фінансування тероризму. У такому разі вказана інформація передається для перевірки правоохоронним та іншим уповноваженим органам, які після отримання таких узагальнених матеріалів здійснюють оперативно-розшукову діяльність. Після здійснення оперативно-розшукової діяльності правоохоронними органами приймається рішення про порушення відповідної кримінальної справи або відмову в порушенні кримінальної справи за ст. 209 Кримінального кодексу України.

Протягом останніх п'яти років кількість повідомлень від усіх підзвітних суб'єктів зросла з 1, 29 мільйона до понад 10 мільйонів. На основі отриманих повідомлень збільшилась кількість сформованих досьє від 1970 до 2999 одиниць (табл.4)

Таблиця 4 – Динаміка отриманих Держфінмоніторингом повідомлень та сформованих досьє *

Показники	2014 р.	2015 р.	2016 р.	2017 р.	2018 р.
Отримано повідомлень	1297324	4391834	6381728	8044703	10006093
У т.ч. від банківських установ	1260508	4312637	6260727	7940799	9871608
Від небанківських установ	36816	44480	59049	72701	98184
Сформовано досьє	1970	1951	2278	2757	2999

*Укладено автором на основі [7]

Аналіз звітів Держфінмоніторингу свідчить про те, що абсолютна більшість отриманих повідомлень надійшли від банківських установ. Якщо ж проаналізувати активність суб'єктів первинного фінансового моніторингу небанківського сектору, стає зрозумілим, що найбільша кількість повідомлень про сумнівні фінансові операції надходить від професійних учасників фондового ринку (46,65%) і страхових установ (40,76%) (табл.5)

Таблиця 5 – Питома вага повідомлень у загальному обсязі повідомлень про фінансові операції, що надійшли від небанківського сектору та взяті на облік Держфінмоніторингом протягом 2018 року

Тип установи	Кількість повідомлень, од.	Питома вага, %
Страхові установи	40021	40,76
Інші суб'єкти господарювання, що надають фінансові послуги	6810	6,94
Професійні учасники фондового ринку	45805	46,65
Суб'єкти господарювання, які проводять лотереї	600	0,61
Нотаріуси	21	0,02
Інші СПФМ	4927	5,02

*Укладено автором на основі [7]

Підвищується ефективність взаємодії з правоохоронними та розвідувальними органами, до яких Держфінмоніторинг направляє відповідні узагальнені матеріали. В цілому з березня 2014 по грудень 2018 року до правоохоронних органів було надіслано 3599 узагальнених матеріалів. У 2018 році у порівнянні з попереднім періодом кількість переданих Держфінмоніторингом до правоохоронних органів узагальнених матеріалів зросла на 31,2%. У вказаних матеріалах сума сумнівних фінансових операцій, становить 347,4 млрд гривень[7].

Ключовим результатом у 2018 році стала перемога у конкурсі «Найкраща справа Егмонтської Групи», результати якого оголосили у рамках проведення 25 пленарного засідання Егмонтської групи у м. Сідней (Австралія). Справа, яку міжнародна спільнота визнала переможцем, стосувалась багатоступеневого та

безпрецедентного за своєю складністю розслідування корупції та відмивання коштів колишніми високопосадовцями України, що увінчалось конфіскацією в дохід Держави близько 1,5 млрд дол. США. [7]

Однією з важливих складових діяльності Держфінмоніторингу є налагодження співпраці з міжнародними установами та іноземними партнерами, які відповідають за організацію ефективної протидії відмиванню коштів, одержаних злочинним шляхом, або фінансуванню тероризму. Протягом 2018 року Держфінмоніторинг активно співпрацював з провідними міжнародними організаціями та установами, які опікуються питаннями протидії відмиванню коштів та фінансуванню тероризму, такими як: Група з розробки фінансових заходів боротьби з відмиванням грошей (FATF), Комітет Ради Європи з оцінки заходів протидії відмиванню коштів та фінансуванню тероризму (MONEYVAL), Егмонтська група підрозділів фінансової розвідки, Рада Європи, Управління ООН з питань наркотиків та злочинності (UNODC), Світовий банк, Міжнародний валютний фонд, Організація з безпеки та співробітництва в Європі (ОБСЄ), проект «Антикорупційна ініціатива ЄС в Україні» (EUACI), Організація за демократію та економічний розвиток (ГУАМ) та іншими міжнародними партнерами

Активно продовжується співробітництво з Європейським Союзом. Протягом 2018 року представники Держфінмоніторингу брали участь у наступних заходах:

- серії семінарів та робочих зустрічей проекту ЄС «EU-ACT»;
- серії робочих зустрічей проекту ЄС «Pravo Justice» з метою обговорення питань встановлення КБВ;
- зустрічі щодо питань наближення законодавства у рамках виконання Угоди про асоціацію між Україною та ЄС, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, що відбулася за підтримки Урядового офісу з питань європейської та євроатлантичної інтеграції Кабінету Міністрів України (14 червня 2018 року, м Київ);
- засіданнях Української частини Комітету асоціації між Україною та ЄС, що проходило в Урядовому офісі з питань європейської та євроатлантичної інтеграції Кабінету Міністрів України (1 та 5 жовтня 2018 року);
- 4-му засіданні кластера I Підкомітету з питань економіки та іншого галузевого співробітництва Комітету асоціації між Україною та ЄС (3 жовтня 2018 року, м Київ)

Проведений аналіз звітів Держфінмоніторингу України за останні роки дозволив виділити основні стратегічні напрями удосконалення його роботи, що узагальнено в табл.5.

Таблиця 6 - Стратегічні напрями роботи Держфінмоніторингу України*

Стратегічні цілі	Шляхи досягнення
Удосконалення міжвідомчої взаємодії між органами державної влади – учасниками національної системи фінансового моніторингу	Координація виконання Стратегії розвитку системи запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів на період до 2020 року (розпорядження КМУ №1407 від 30 12 2015 та № 601 від 30 08 2017) Проведення на постійній основі засідань Ради з питань запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів (постанова КМУ № 613 від 08 09 2016) Координація та організація проведення другого раунду Національної оцінки ризиків легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом та фінансування тероризму
Проведення аналізу фінансових операцій, співпраця, взаємодія та інформаційний обмін з правоохоронними та іншими державними органами	Здійснення дослідження методів та фінансових схем легалізації (відмивання) доходів та доведення їх до відома учасників системи протидії легалізації кримінальних доходів Проведення стратегічного аналізу інформації про фінансові операції, що підлягають фінансовому моніторингу та можуть бути пов'язані з фінансуванням тероризму Надання правоохоронним/розвідувальним органам узагальнених (додаткових узагальнених) матеріалів та співпраця з державними регуляторами
Участь в міжнародному співробітництві у сфері ПВК/ФТ	Забезпечення ефективного співробітництва з міжнародними організаціями та установами в сфері ПВК/ФТ Організація міжнародних навчальних заходів та обміну досвідом у сфері ПВК/ФТ Укладання міжнародних договорів міжвідомчого характеру з ПФР іноземних країн у сфері ПВК/ФТ
Удосконалення законодавства у сфері ПВК/ФТ	Продовження розробки проектів нормативних актів з метою імплементації положень: Рекомендацій FATF, Директиви ЄС 2015/849 Європейського Парламенту і Ради щодо запобігання відмиванню грошей та боротьби з тероризмом та Регламенту ЄС 2015/847 Європарламенту та Ради Погодження проектів нормативно-правових актів інших державних органів щодо реалізації Базового Закону та імплементації Директиви ЄС 2015/849 Європарламенту і Ради щодо запобігання відмиванню грошей та боротьби з тероризмом

*Укладено автором на основі [7]

Неухильне дотримання й виконання положень Стратегії розвитку системи запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів на період до 2020 року дозволить вивести ефективність системи фінансового моніторингу на якісно новий рівень.

Висновки і перспективи подальших досліджень

В Україні процес становлення національної системи фінансового моніторингу ще не завершено. Він відбувається в напрямі моніторингу і виявлення сумнівних фінансових операцій та покарання за дії, пов'язані з відмиванням коштів. Ураховуючи досвід зарубіжних країн, подальший розвиток має відбуватися в напрямі посилення тиску громадянського суспільства, встановлення жорсткого соціального контролю над цими явищами. Це максимально сприятиме утвердженню України у статусі надійного партнера міжнародної спільноти у сфері БВК/ПФТ.

Враховуючи особливе місце банків на рівні первинного фінансового моніторингу, ефективним механізмом забезпечення протидії можна вважати запровадження в дію і безумовне виконання правил «знай свого клієнта». Це дозволить отримати гарантії того, що банки, які володіють відомостями про своїх клієнтів, з меншою імовірністю можуть стати каналом для переказу брудних коштів, чим посилять ефективність системи фінансового моніторингу в цілому.

Список використаних джерел:

- [1] Борисенкова А. В. Системи державного фінансового моніторингу: зарубіжний досвід URL: <http://academy.gov.ua/ej/ej14/txts/Borisenkova.pdf>
- [2] Колодизев О. М., Плескун І. В. Фінансовий моніторинг у банках України: сутність і визначення проблем реалізації в сучасних умовах розвитку економіки. *Управління розвитком*, № 3–4 (189–190), 2017
- [3] Кравченко О. В. Фінансовий моніторинг в банках: сутність, значення, регулювання URL: http://uabs.edu.ua/images/stories/docs/K_BOA/kravchenko_038.pdf
- [4] Єгоричева С. Б. Організація фінансового моніторингу в банках: навч. посіб. Київ: Центр учб. літ., 2014. 292 с.
- [5] Дмитров С. О., Діденко С. В., Медвідь Т. А. Фінансовий моніторинг у банку: навч. посіб. Черкаси: Вид. Чабаненко Ю. А., 2014. 266 с.
- [6] Петрук О. М., Смагло О. В. Зарубіжний досвід організації фінансового моніторингу та перспективи його впровадження в Україні. *WSPÓŁPRACA EUROPEJSKA NR2(2) 2015 / EUROPEAN COOPERATION Vol. 2(2) 2015* <http://we.clmconsulting.pl/index.php/we/article/viewFile/37/93>
- [7] Офіційний веб-сайт Державної служби фінансового моніторингу України <http://www.sdfm.gov.ua/>
- [8] Держфінмоніторинг підбив підсумки своєї роботи за I квартал 2019 року <https://www.kmu.gov.ua/ua/news/derzhfinmonitoring-pidbiv-pidsumki-svoyeyi-roboti-za-i-kvartal-2019-roku>

References

- [1] Borisenkova A. V. Sistemi derzhavnogo finansovogo monitoringu: zarubizhnyi dosvid [State financial monitoring systems: foreign experience] Retrieved from <http://academy.gov.ua/ej/ej14/txts/Borisenkova.pdf> [in Ukrainian].
- [2] KolodizEv O. M., Pleskun I. V. (2017). Finansoviy monitoring u bankah Ukrayini: sutnist i viznachennya problem reallizatsiyi v suchasniy umovah rozvitku ekonomiki [Financial monitoring in banks of Ukraine: the essence and definition of implementation problems in the current conditions of economic development]. *Upravlinnya rozvitkom - Development management* № 3–4 (189–190) [in Ukrainian].
- [3] Kravchenko O. V. Finansoviy monitoring v bankah: sutnist, znachennya, reguluyvannya [Financial monitoring in banks: essence, meaning, regulation] Retrieved from http://uabs.edu.ua/images/stories/docs/K_BOA/kravchenko_038.pdf [in Ukrainian].
- [4] Egoricheva S. B. (2014) Organizatsiya finansovogo monitoringu v bankah [Organization of financial monitoring in banks] navch. posib. Kiyiv: Tsentr uchb. lit. [in Ukrainian].
- [5] Dmitrov S. O., Didenko S. V., Medvid T. A (2014) Finansoviy monitoring u banku [Financial monitoring at the bank] navch. posib. Cherkasi: Vid. Chabanenko Yu. A. [in Ukrainian].
- [6] Petruk O. M., Smaglo O. V. (2015) Zarubizhnyi dosvid organizatsiyi finansovogo monitoringu ta perspektivi yogo vprovadzhennya v UkraYini [Foreign experience in the organization of financial monitoring and its implementation in Ukraine] *WSPÓŁPRACA EUROPEJSKA NR2(2) 2015/ EUROPEAN COOPERATION Vol. 2(2)* [in Ukrainian].
- [7] Ofitsyniy veb-sayt Derzhavnoyi sluzhbi finansovogo monitoringu Ukrayini [Official website of the State Financial Monitoring Service of Ukraine] <http://www.sdfm.gov.ua/> [in Ukrainian].

Prutska Olena, Doctor of Economics (2004), Professor (2006), Head of the Department of Finance, Banking and Insurance, Vinnytsia National Agrarian University, 210008 Sonyachna str., Vinnytsa, *e-mail*: Prutska@ukr.net. **Education**: 1983 Kyiv Institute of Trade and Economics. **Specialty**: Accounting and business analysis. **Main publications**: author of over 200 scientific and methodological works. Monographs: 1. Development of Small Agrarian Enterprises in a Market Institutional Environment: Indicators and Effectiveness: Monograph / National Science Center "Institute of Agrarian Economics" [Lupenko Yu. O., Shpikuliak O. G., Malik M. Y., etc.] ed. O. G. Shpikuliak. - K.: NSC "IAE", 2017. - 204 p. 2. US Agriculture: Conclusions for Ukraine: Monograph / O. O. Prutska - Vinnitsa: LLC "Firm" Glider", 2012. - 160s. 3. Institutionalism and Problems of Economic Behavior in a Transition Economy: Monograph / O. O. Prutskaya - K. - Logos. - 2003 - 256s.